

is blootgesteld als de voethuid. Er kon echter niet meer nagegaan worden of de patiënten inderdaad geen schoeisel gebruikten.

Voor zover referent kon nagaan, is de hoge frequentie van ooglid-conjunctivamelanosarcomen niet gerapporteerd. Zou hier een verband gezocht moeten worden met het vaak chronisch voorkomen van allerlei conjunctivitiden?

Literatuur: ANDREWS, G. C. (1947) *Diseases of the skin*. 3e druk, bl. 740. W. B. Saunders Cy. — IE NJOEK SAN en OEY BENG PO (1963) *J. Indones. med. Ass.* **13**, 135. — PACK, G. T. (1962) *CA (N.Y.)* **12**, 11.

W. DE JONG

Heelkunde

Myxoïde kysten van de huid. — Deze kysten zijn onder vele namen bekend zoals: synoviale laesies, peri-articulaire fibromen, peri-unguale ganglia, nagelkysten. Men vindt ze meestal aan de strekzijde van de distale interfalangeale gewrichten van de vingers en een enkele keer ook van de tenen. Gewoonlijk zijn het ronde of ovale, gladde knobbeltjes, fluctuerend of week van consistentie. Soms zijn ze wratachtig verheven en men kan ze dan moeilijk van een gewone wrat onderscheiden. Men neemt in het algemeen aan, dat deze kysten van de gewrichtskapsel uitgaan. JOHNSON e.a. (1965) hebben de kysten van 40 patiënten uitvoerig microscopisch en histochemisch onderzocht; zes ervan werden op serie gesneden. Er kon geen verbinding met peesscheden, synoviale membranen of gewrichtsholten aangetoond worden. Verder bleek dat de kysten geen wand hadden, maar er was een duidelijke woekering van fibroblasten te zien met een losse myxomateuze matrix, waarin veel holten en kysteuze gebieden voorkwamen. De afwijking bevond zich hoofdzakelijk in het oppervlakkige deel van de lederhuid. Er waren geen scherpe grenzen met de omgeving. De opperhuid boven de kyste toonde ook veranderingen in de vorm van hyperkeratose, hypergranulose en acanthose aan de randen. Histochemisch werd er in de laesies een verhoogd gehalte aan hyaluronzuur gevonden. De schrijvers menen dat de kysten ontstaan door een overproductie van dit zuur door de fibroblasten en een gelijktijdig verminderde vorming van collageen. De oorzaak van deze overproductie is onbekend.

Het is duidelijk dat er na de gebruikelijke excisie van de kyste veel recidieven zullen ontstaan wegens de onscherpe begrenzing en de aard van de afwijking. Het inspuiten van hyaluronidase heeft niet het verwachte resultaat gehad. De schrijvers hadden succes, vaak met één enkele plaatselijke injectie van triamcinolon. Zij bevelen deze methode als eenvoudig en doeltreffend aan.

Literatuur: JOHNSON, W. C., J. H. GRAHAM en E. B. HELWIG (1965) *J. Amer. med. Ass.* **191**, 15.

R. W. STIJN

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; deze behoudt zich het recht voor, de stukken te bekorten)

PIJNEN IN HET HOOFD VAN RINOGENE EN MOGELIJK RINOGENE AARD

Naar aanleiding van de klinische les van Prof. DE WIT (1965) mogen wij het volgende opmerken:

Op bl. 600, rechter kolom, regel 11 v.b. wordt vermeld: „Cocaïnatisatie van het ganglion sphenopalatinum . . . en legt dan een depot van 1 pct procaine, 2 pct lidocaine (Xylocaine) of eventueel Impletol . . .”.

Het komt ons voor, dat de hier opgegeven concentraties foutief zijn vermeld, aangezien Xylocaine een ten minste tweemaal krachtiger werkend lokaal anaestheticum is dan procaine. Voor ganglionblokkering wordt derhalve een concentratie van maximaal 1 pct aanbevolen, terwijl men in gevallen waarin geen gevaar van een te grote spreiding naar de naburige zenuwen bestaat, bij voorkeur een twee (resp. vier) maal groter volume toedient in een concentratie van $1/2$ (resp. $1/4$) pct.

Literatuur: WIT, G. DE (1965) *Ned. T. Geneesk.* **109**, 595.

Rijswijk (Z.H.), 1 april 1965 ASTRA-Blomberg nv

Inderdaad moet het alternatief van 1 pct procaine, gezien de werkzaamheid van deze stoffen, luiden: $1/2$ pct lidocaine (Xylocaine). Daar de hoeveelheden die men inspuit (kan inspuiten), klein zijn (ongeveer 1 à $1\frac{1}{2}$ ml), blijft men echter beneden de maximale hoeveelheden die in de literatuur en ook door de fabrikant zelf worden opgegeven. De onjuistheid was gelukkig niet van verontrustende aard.

Literatuur: KILLIAN, H. (1959) *Lokalanästhesie und Lokalanästhetika*. Thieme Verlag, Stuttgart. — RÜMKE, CHR. L. in: LAMMERS-NELEMANS-SIDERIUS, *Algemene pharmaco-therapie*, bl. 586.

Amsterdam, 16 april 1965

G. DE WIT

ANTIBIOTICA

In het Farmacotherapeutisch overzicht betreffende antibiotica (1965) ontbraken een aantal indicaties, die ik in de praktijk als zeer waardevol heb leren kennen:

Penicilline: meningokokkosen en menigokokkendragers (in beide gevallen als er een contra-indicatie bestaat voor sulfonamiden); pasteurellosen (bv. na hondebeet).

Erytromycine: difterie-bacteriedragers (afhankelijk van de leeftijd 0,5-2 g per dag gedurende 7 dagen). De werkzaamheid is verklaard door de hoge mate, waarin erytromycine met het speeksel wordt uitgescheiden. Even werkzaam, maar goedkoper, is spiramycine.

Chlooramfenicol: rickettsiosen.

Tetracyclines: ornithosis, psittacosis, mycoplasma-pneumoniaepneumonie (Eaton agent, pleuropneumoniae-like organismen).

Streptomycine: Klebsiella-pneumoniaepneumonie; bacillaire dysenterie en shigella-uitscheiders; in beide laatste gevallen 1-3 g per dag per os gedurende 3-5 dagen. Volgens de literatuur is streptomycine ook geïndiceerd bij tularemie en pest.

Literatuur: Farmacotherapeutische overzichten, XVI, Antibiotica (1965) *Ned. T. Geneesk.* **109**, 713.

Amsterdam, 10 april 1965

J. E. MINKENHOF

De indicaties voor antibiotica zijn zeer talrijk. Om het Farmacotherapeutisch Overzicht echter zoveel mogelijk aan zijn doel — voorlichting van de medicus practicus — te doen beantwoorden, werden met opzet niet alle indicaties genoemd. Dit werd tot uitdrukking gebracht met de onder „Toepassing” steeds herhaalde zin: „De belangrijkste ziekten in de algemene praktijk die voor behandeling met . . . in aanmerking komen . . .”.

Naar de mening van de studiegroep behoren meningokokkosen, meningokokkendragers, pasteurellosen, rickettsiosen, ornithosis, psittacosis, mycoplasma-pneumoniaepneumonie, klebsiella-pneumoniaepneumonie alsmede tularemie en pest niet tot de belangrijkste ziekten in de algemene praktijk.

Erytromycine voor difteriebacteriedragers en streptomycine (oraal toegediend) bij bacillaire dysenterie en shigella-uitscheiders zijn ook naar onze mening voor de algemene praktijk wel belangrijk. De studiegroep is collega MINKENHOF erkentelijk voor zijn opmerkingen.

's-Gravenhage, 21 april 1965

Documentatiecommissie voor
Farmacotherapie Kon. Ned.
Mij. ter Bevordering der Pharmacie

LONG-PARAGONIMIASIS EN HAAR BEHANDELING

In ons artikel (deze jaargang, bl. 931) mochten wij foto's reproducen van Dr. C. KERBERT en Dr. G. F. WESTERMAN, oud-directeuren van Artis. Gaarne willen wij alsnog te dezer plaatse de Directie van Artis bedanken, die ons de foto's welwillend in bruikleen heeft afgestaan.

Hilversum, 21 mei 1965

H. A. J. WAARDENBURG
H. C. M. VAN DER SCHOOT

BERICHTEN

BUITENLAND

Duitsland

Beroepssterfte. — Volgens de laatste cijfers van de wettelijke verzekering tegen ongevallen is het aantal dodelijke arbeidsongevallen evenals het aantal aan beroepsziekten overledenen in 1964 opnieuw gedaald. Daarentegen is het aantal dodelijke verkeersongevallen (onderweg naar of van de werkplaats) met 10 pct gestegen. (*Dtsch. med. Wschr.*, bl. 939).

Grottere gezinnen. — In het gebied van de Bondsrepubliek (zonder Berlijn) zijn in 1963 149.000 wettige kinderen meer geboren dan in 1958. Deze toeneming berust niet slechts op het toegenomen aantal huwelijken en op de afnemende van het aantal kinderloze echtparen. Ook het gemiddelde aantal kinderen per gezin is gestegen. (*Dtsch. med. Wschr.*, bl. 349).

Engeland

„Oral contraceptives” in het parlement besproken. — Twee vrouwen die door haar progressief streven publiekelijk grote bekendheid verwierven, hebben zich ten aanzien van de toepassing van „oral contraceptives” min of meer terughoudend uitgesproken. De vrouwelijke arts, Baroness SUMMERSKILL, sinds enige jaren lid van het House of Lords, gaf de regering in overweging de handel in „contraceptive pills” op te schorten, zolang de studiecommissie-DUNLOP zich niet over de „side effects” — „thrombosis in the brain, lungs and heart” — heeft uitgesproken. „She believed in the planned family; but she believed that the health of the mother was of paramount importance”. De arts Lord TAYLOR, vertegenwoordiger van de regering, „pointed out that the Dunlop Committee was at great pains to explain that there was at present no evidence to suggest a cause-and-effect relationship between the reported cases of thrombotic disasters and the fact that the women concerned were taking the pill. The Food and Drug Administration in the United States had investigated one of the oral contraceptives over a very large series of cases, and reached the conclusion that there was no significant increase in the risk of thromboembolic death from its use”. (*Lancet*, 24 april, bl. 918). In het Lagerhuis vroeg een lid aan mevrouw BARBARA CASTLE, minister of Overseas Development, of de regering thans bereid is volledig steun te geven aan „international programmes for the education of the peoples of the developing countries in the techniques of family planning”. Mevrouw CASTLE

12 JUNI 1965 NED. T. GENEESK. 109. I. 24

antwoorde: Wij houden vast aan het standpunt dat de vorige regering innam: „The request must come from the countries concerned. The initiative must come from them. If it does come, and from wherever it may come, we will give it our full support, whether through bilateral technical assistance or through international programmes of various kinds”. (*Lancet*, 24 april, bl. 939).

Nieuwe wettelijke bepalingen op dierproeven in voorbereiding. — De redactie van de *British medical Journal* van 8 mei (bl. 1203) prijst het rapport over proeven op dieren, gepubliceerd door het ministerie van binnenlandse zaken. Het omvat 255 bladzijden en besluit met 83 „recommendations”. „The reader is left with the feeling that the committee has combined sensitivity towards the experimental animals with acknowledgment that they must be used in the service of all other living creatures”.

Therapeutic misadventures. — The Registrar General deed als deel III van zijn *Statistical Review of England and Wales for the year 1964* een analyse verschijnen van 169 sterfgevallen ten gevolge van medicamenteuze behandeling, 40 ten gevolge van bestraling, 3 en 8 ten gevolge van shocktherapie en bloedtransfusie. Van de lijst der medicamenten waren corticosteroiden 35 maal schuldig, chlooramfenicol en anticoagulantia elk 14 maal, acetosal en fenylbutazon elk 10 maal. Bij 157 sterfgevallen door „overdosage” waren in 80 pct barbituraten betrokken. Van 96 gevallen ten gevolge van chirurgisch ingrijpen telde men 16 gevallen van oesophagusperforatie bij oesofagoscopie. Het aantal dodelijk verlopen gevallen van tetanus daalde van 71 in 1949 tot 29 in 1962. „The Registrar-General's analysis shows once again that the injury from which the infection sprang is often a trivial graze or puncture whose dangerous potentialities are unlikely to be suspected at the time, so that for the prevention of the disease nothing can equal the provision of active immunization by means of tetanustoxoid”. (*Brit. med. J.*, 8 mei, bl. 1205).

Verenigde Staten

Lettermachine met geluid- en beeldproductie voor autistische patiënten. — Een psycholoog van de Rutgers University en een ingenieur van de Edison Experimental Laboratories te West-Orange (N.J.) bouwden een „schrijfmachine” waarvan een neergedrukte toets zowel een letter of een afbeelding op het scherm doet verschijnen als een gesproken commentaar doet horen. Bij de toepassing staat voorop dat de patiënt ongemerkt geobserveerd blijft en aldus zelfstandig de eigenschappen van het instrument geleidelijk heeft te ontdekken. „When the child is new to the machine, the keyboard may be programmed so that all the keys become locked after the first visual and auditory response has been obtained, except for the one key which was first pressed. The child will then search the keyboard to find the key which will reproduce the response”. „The talking typewriter breaks the autistic barrier”. Een dezer machines is onlangs in het United States Trade Centre, 57, St. James Street, Londen, S.W. 1 gedemonstreerd. (*Med. News*, 7 mei, bl. 28).

Lucht verontreinigd door uitlaatgassen. — De discussie over de bestrijding van uitlaatgassen van automobielen is in volle gang. Het spreekt vanzelf dat bij de behandeling van het wetsontwerp „a proposal to require automanufacturers to equip their vehicles with devices to control emissions from automotive exhaust” zeer grote moeilijkheden worden ondervonden. (*Science*, bl. 611; *J. Amer. med. Ass.*, 26 april, bl. 16).